

**9.07.2019
Komunikat prasowy**

Raport HFPC: Tymczasowe aresztowanie – (nie)tymczasowy problem

Helsińska Fundacja Praw Człowieka opublikowała raport „Tymczasowe aresztowanie – (nie)tymczasowy problem”, w którym analizuje dane statystyczne oraz orzecznictwo w tym zakresie. Z raportu wynika, że problem nadużywania tymczasowego aresztowania w Polsce, na który już 10 lat temu wskazywał Europejski Trybunał Praw Człowieka, nie został rozwiązany.

„Na podstawie analizy wyroków strasburskich można wyróżnić kilka głównych problemów związanych ze stosowaniem tymczasowego aresztowania: długotrwałość jego stosowania; brak indywidualizacji przesłanek w postanowieniach o zastosowaniu i przedłużaniu stosowania środka; niebranie pod uwagę środków nieizolacyjnych; powtarzalność argumentacji w postanowieniach o przedłużeniu stosowania środka izolacyjnego; uzasadnianie całego okresu trwania tymczasowego aresztowania głównie surowością grożącej kary lub charakterem zarzucanego czynu” – wskazuje dr Katarzyna Wiśniewska, prawniczka w Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Ze względu na zaobserwowane tendencje orzecznicze, analizowany okres podzielono na dwa etapy – od 2009 do 2015 roku oraz od 2016 roku. W 2009 roku w jednostkach penitencjarnych przebywało 9460 osób tymczasowo aresztowanych. Liczba ta konsekwentnie malała i 31 grudnia 2015 roku były to 4162 osoby. Tendencja spadkowa jednak się nie utrzymała i w ostatnich latach ponownie obserwujemy konsekwentny i znaczny wzrost liczby osób pozbawionych wolności przed uzyskaniem końcowego wyroku – 31 maja 2019 roku osób tymczasowo aresztowanych było już 8365.

„Podobne tendencje można zaobserwować w zakresie liczby wniosków prokuratorskich o zastosowanie tymczasowego aresztowania na etapie postępowania przygotowawczego – pomiędzy 2009 a 2015 rokiem ich liczba spadła o ponad 14 tysięcy, jednak od 2016 roku do końca 2018 roku widoczny jest wyraźny wzrost. W 2018 roku prokuratorzy złożyli 19655 wniosków. Natomiast skuteczność wniosków prokuratorskich o zastosowanie tymczasowego aresztowania na etapie postępowania przygotowawczego wynosi 90,46% i jest najniższa od 2014 roku” – dodaje Adam Klepczyński, prawnik HFPC.

W raporcie autorzy wskazują również na inną niepokojącą tendencję – wzrasta liczba osób tymczasowo aresztowanych powyżej jednego roku na etapie postępowania przygotowawczego. Zwiększył się także stosunek cudzoziemców tymczasowo aresztowanych do ogółu tymczasowo aresztowanych – w latach 2009-2014 około 3,3% - 3,6%, od 2014 roku zauważalny jest wzrost do 6,95%.

„Obserwując aktualną tendencję w zakresie stosowania tymczasowego aresztowania, tym bardziej niepokoją nas najnowsze zmiany Kodeksu karnego, zgodnie z którymi podniesiono górne granice ustawowego zagrożenia w przypadku różnych typów przestępstw” – wskazuje dr Piotr Kładoczny z HFPC.

Tymczasowe aresztowanie jest nieodłącznie związane z podstawowymi prawami i wolnościami jednostki, a przede wszystkim wolnością osobistą oraz prawem do rzetelnego procesu i wpisana w nie immanentnie zasadą domniemania niewinności. Wartości te chronione są zarówno na gruncie prawa krajowego, jak i międzynarodowego. Pomimo jasnych wytycznych organów międzynarodowych wciąż w wielu państwach obserwujemy problem nadużywania tymczasowego

aresztowania. To sprawia, że problematyka tymczasowego aresztowania od zawsze stanowi oś zainteresowania obrońców praw człowieka, w tym Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.